

Jiří Truhlář během výkladu o bukovém hospodářství na Školním lesním podniku Masarykův les Křtiny, 1995. Foto: archiv Pro Silva Bohemica

OHLÉDNUTÍ ZA ŽIVOTNÍM DÍLEM JIŘÍHO TRUHLÁŘE

Z řad osmdesátníků navždy vystoupil náš studijní kolega Ing. Jiří Truhlář, CSc. (2. 9. 1933 – 31. 7. 2020). Padesátiletým spojením se Školním lesním podnikem Masarykův les ve Křtinách a brněnskou LDF zůstane v paměti jako průkopník přírodě blízkého – ekologicky oprávněného – hospodaření v lese.

Jiří Truhlář vstoupil v roce 1956 na lesnickou dráhu vybaven výbornými studijními výsledky na brněnské lesnické fakultě a znalostmi prohloubenými prací v kroužku lesnické fytoecologie u profesora A. Zlatníka a v kroužku pěstění lesů u profesora B. Polanského. Téma diplomové práce „Převody dubových a akátových pařezin s využitím lesních typů“ pak dovršil kandidátskou disertační prací „Výmladkové lesy a jejich převody na polesí Diváky“, obhájenou v roce 1970. Dalšími kroky odborné přípravy byla zkouška pro samostatné lesní hospodáře (1959), postgraduální studium HÚL (1964) a pedagogický kurz na VŠZ v Brně (1975).

Po ukončení studií nastoupil v roce 1956 k taxační službě, k tehdejšímu Lesprojektu, na pobočce ve Žďáru nad Sázavou, v r. 1961 přešel k brněnské pobočce. Odtud se v letech 1961 a 1962 podílel na taxačních pracích na Školním lesním závodě brněnské lesnické fakulty, dnešním Školním lesním podniku „Masarykův les“ ve Křtinách (ŠLP). Ředitelem závodu mu bylo

tehdy nabídnuto místo v účelovém oddělení, nabídku však přijal až k začátku roku 1964. Po osmileté praxi v taxaci přešel z pozice vedoucího inženýra pracovní sekce na místo vedoucího účelového oddělení školního zařízení. Toto vedoucí místo zastával plných 33 let, další tři roky pak pracoval jako řadový zaměstnanec. V r. 1999 stálý pracovní poměr ukončil a poté pracoval ve smluvním vztahu do konce života v plně duševní svěžesti. V posledních třech letech ho však fyzická kondice omezovala.

PŮSOBENÍ NA ŠLP A FAKULTĚ

Jiří Truhlář nastoupil na ŠLP v době, kdy rozpory mezi podnikem a katedrou pěstění lesů vyústily v odmítnutí paušálního uplatňování výběrného hospodaření, prosazovaného profesorem B. Polanským. Hned po nástupu uplatnil nabyté zkušenosti, když byl pověřen dohledem na plnění předpisů nového LHP, vedením lesní hospodářské evidence a především umís-

ťováním obnovních těžeb. Tehdy vzešel jeho úmysl vytvořit síť demonstračních objektů různého hospodářského zaměření a pěstebních postupů. Aby stopy učitele Polanského nebyly zcela smazány, vymezil spolu s polesným Ing. F. Jandákem porosty pro vytvoření hospodářského souboru převodu na výběrný les. Pro tento soubor vypracoval kontrolní metodu hospodářské úpravy, podle ní zpracoval tři inventarizace a spolupracoval na čtvrté. Objekty Klepačov a Pokojná hora jsou u nás jediné a jedinečné toho druhu, jsou zapsány v síti evropských demonstračních objektů.

Jak J. Truhlář poznával silné i slabé stránky účelovosti podniku, naplno uplatnil svůj tvůrčí talent. Práci zaměřil několika směry. Revidoval typologické mapování za účelem sjednotit rozdíly v rámci podniku. Pro produkční hodnocení lesních typů a zpřesnění bonitace porostů založil kolem 300 kontrolních ploch. ŠLP prošel vlnou introdukce dřevin ve 20. letech minulého století. J. Truhlář ve spolupráci s doc. J. Chmelařem a F. Součkem zinventarizoval exempláře

exotických dřevin a dendrometricky je charakterizoval. První a druhá inventarizace byly publikovány. Moderní lesní hospodářství vyžadovalo zpřístupnění lesa pro lesní techniku. J. Truhlář inicioval nové prostorové rozdělení lesa a v návaznosti na to i vypracování nového generelu lesní dopravní sítě. Sám navrhnul 100 km nových odvozních cest, které byly po vypracování projektu prof. J. Benešem postupně budovány. Soustavně se věnoval estetickým úpravám lesů, zabezpečoval údržbu lesních palouků, opravy, rekonstrukce i budování nových památníků a studánek Lesnického Slavína. K vydání připravil propagační spisy a mapová zobrazení. Zabýval se obhospodářováním vycházkově i turisticky vyhledávaných lesů v příměstské oblasti. Konstruktivně se stavěl k záležitostem spojeným s péčí o početné přírodní rezervace a památné stromy. Vybudoval jedinečný podnikový archiv zahrnující časově a prostorově navazující dokumenty o hospodaření v lesích od dob lichtenštejnského vlastnictví dodnes. Z dokumentů J. Truhláře zajistil mapové zobrazení vývoje druhové skladby porostů podle údajů čtyř hospodářských plánů v rozmezí let 1898 až 1950. Práce dává nahlédnout, jak se které dřeviny uplatňovaly v různých etapách hospodaření. Své záměry a reálné počínání konzultoval s našimi učiteli profesory Zlatníkem, Polanským a Doležalem. Dokázal se s nimi sblížit, s profesorem Doležalem si vybudoval přátelský vztah učitele a žáka.

V roli vedoucího účelového oddělení organizoval kurzy, semináře i školení a v nich podával výklad. Organizoval výzkumné a poloprovozní činnosti pracovníků lesnické fakulty na ŠLP, zajišťoval praxi studentů, jejich cvičení, konzultoval studentské odborné a diplomové práce a příležitostně vystupoval na fakultě pedagogicky.

DALEKÝ PŘESAĤ

Když se na počátku 90. let připravovalo ustavení české pobočky mezinárodního lesnického hnutí Pro Silva, nebylo vhodnějšího místa pro uskutečnění tohoto aktu než lesnická fakulta v Brně se svým školním podnikem. Stalo se tak 22. dubna 1995. Součástí byla celodenní exkurze, kterou připravil a vedl J. Truhlář. Připravil svazek s příznačným konšelovským titulem „Pěstování lesa v biologickém pojetí: Průvodce po Školním lesním podniku „Masarykův les“ Křtiny“, pro zasedání výboru Pro Silva Europa v roce 2001 přeložený do angličtiny. Autor v něm charakte-

rizoval a ocenil práci předchůdců a poukázal na kontinuitu pozitivního lesnického myšlení, na trvalé zdokonalování lesa a jeho utváření do různých podob v intencích J. Konšela. Popsané porosty představovaly vše podstatné, co v daných podmínkách reprezentovalo strategii Pro Silva. Díky exkurzi se všichni mohli přesvědčit o reálnosti idejí a smyslnosti sdružení pro usměrňování lesnického myšlení. J. Truhlář jako tajemník Pro Silva Bohemia významně pomohl toto sdružení formovat.

J. Truhlář provázel nespočet exkurzí českých i zahraničních lesníků. Účastníci oceňovali jeho hutný a jasný pěstební a hospodářsko-úpravnický výklad, zasazený do rámce komplexního hospodaření, podávaný i v němčině. Byl často zván veřejností na přednášky, na kterých přibližoval přínos podniku pro region.

ODKAZ

Formální odkaz J. Truhláře je bibliografie zahrnující 90 tištěných prací, z toho 15 monografií, 9 vědeckých, 39 odborných prací a 27 různých zpráv. V rukopisné podobě je zachováno 30 titulů různého zaměření. Vedle vlastního literárního působení připravil pro vydání paměti profesorů Konšela, Opletala a Haši a pozoruhodný soubor korespondence mezi J. Konšelem a B. Polanským. Křtem posledního svého díla „Dějiny školního lesního podniku Masarykův les Křtiny“ (874 stran ve třech svazcích) v prosinci 2019 se – již zesláblý – symbolicky s podnikem rozloučil. Spolu se vši každodenní činností je to odkaz vzdělaného muže, pracujícího neúnavně, cílevědomě, trpělivě, ve všem až s úzkostlivou pečlivostí, s úctou k odkazu předchůdců s lesem citlivě. Jeho životní dílo je obdivuhodné o to více, že i v osobně nelehkých obdobích, kdy účelovost byla stranou zájmu podniku i fakulty a jeho práce sotva tolerována, nezahořkl a dál pracoval a urputně prosazoval to, co považoval za správné.

Není možné přehlédnout stoletou pamětnickou kontinuitu fakulty a jejího školního podniku od zakladatelů do současnosti. Je to kontinuita od profesora Konšela k žákovi Polanskému přes profesora Polanského k žákovi Truhlárovi. Je to kontinuita lesnictví rozvíjeného na základě nových poznatků o lese, přiměřeně respektujícího jeho přírodní dynamiku – ekologicky oprávněného pěstování lesa. Je možné si jen přát, aby tato kontinuita nebyla odchodem Jiřího Truhláře zpřetrhána. On byl ke konci života skeptický k zavedenému modelu lesa trva-

Jiří Truhlář. Foto: archiv J. Martínka

le plně tvořivého (dauervaldu). Zdaleka ne pro obsah, připouštěl, že dnes by i prof. Konšel dospěl k jeho zásadnímu přijetí, ale pro existující lesnicko-politické poměry a nastavení provozu lesního hospodářství, které plné uplatnění neumožní. Nepřál tomuto úsilí osud, jaký kdysi potkal snahu B. Polanského.

Jiří Truhlář může být bez nadsázky přirovnán k osobnosti Huga Koniasie. Podobně jako opočenskými pěstebními kurzy v Koniasových intencích prošly v polovině minulého století na dva tisíce československých lesníků, J. Truhláře osobně poznal nespočet studentů vysokých a středních škol, účastníků odborných setkání, našich i zahraničních. Oba představovali moderní pěstování lesa v přírodě blízkém pojetí, J. Truhlář však posunul Koniasův „jemnější způsob hospodaření“ ke komplexnímu ekologicky oprávněnému hospodaření v lese.

J. Truhlář se sám neprosazoval, pracoval se skromností a pokorou k lesu, zviditelněl se přirozeně výsledky své práce. Dostalo se mu na univerzitě několik ocenění. Zaslouží však, aby byl připomenut natrvalo památníkem v Lesnickém Slavínu na ŠLP. Jak pro výraznou stopu, kterou zanechal v tamních lesích, tak pro trvalý přínos českému lesnictví.

Autor:
prof. Ing. Vladimír Tesař, CSc.
E-mail: vlad.tesar@centrum.cz